



Brusel 1. října 2020
(OR. en)

11225/20
ADD 3

JAI 751
FREMP 81
AG 45
POLGEN 168

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel: Jordi AYET PUIGARNAU, ředitel,
za generální tajemnici Evropské komise

Datum přijetí: 30. září 2020

Příjemce: Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generální tajemník Rady Evropské
unie

Č. dok. Komise: SWD(2020) 302 final

Předmět: PRACOVNÍ DOKUMENT ÚTVARŮ KOMISE
Zpráva o právním státu 2020
Kapitola o stavu právního státu v Česku
Průvodní dokument ke SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU
PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU
A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ
Zpráva o právním státu 2020 Stav právního státu v Evropské unii

Delegace naleznou v příloze dokument SWD(2020) 302 final.

Příloha: SWD(2020) 302 final



EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 30.9.2020
SWD(2020) 302 final

PRACOVNÍ DOKUMENT ÚTVARŮ KOMISE

Zpráva o právním státu 2020
Kapitola o stavu právního státu v Česku

Průvodní dokument ke

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

Zpráva o právním státu 2020
Stav právního státu v Evropské unii

{COM(2020) 580 final} - {SWD(2020) 300 final} - {SWD(2020) 301 final} -
{SWD(2020) 303 final} - {SWD(2020) 304 final} - {SWD(2020) 305 final} -
{SWD(2020) 306 final} - {SWD(2020) 307 final} - {SWD(2020) 308 final} -
{SWD(2020) 309 final} - {SWD(2020) 310 final} - {SWD(2020) 311 final} -
{SWD(2020) 312 final} - {SWD(2020) 313 final} - {SWD(2020) 314 final} -
{SWD(2020) 315 final} - {SWD(2020) 316 final} - {SWD(2020) 317 final} -
{SWD(2020) 318 final} - {SWD(2020) 319 final} - {SWD(2020) 320 final} -
{SWD(2020) 321 final} - {SWD(2020) 322 final} - {SWD(2020) 323 final} -
{SWD(2020) 324 final} - {SWD(2020) 325 final} - {SWD(2020) 326 final}

SHRNUTÍ

V současné době probíhá nebo se připravuje řada důležitých reforem českého soudnictví, včetně reformy státního zastupitelství, výběrového řízení pro jmenování soudců a kárného řízení pro soudce a státní zástupce. Tyto reformy by mohly přispět ke zvýšení transparentnosti a omezení vlivu výkonné moci na jmenování, povyšování a odvolávání soudců a státních zástupců. Některé dílčí aspekty navrhovaných reforem, zejména pokud jde o vedoucí státní zástupce, vyvolaly určité obavy. Co se týče kvality systému soudnictví, účinné zavedení elektronické spisové služby by přispělo k digitalizaci a přístupnosti soudů. Navrhované zvýšení soudních poplatků vyvolalo otázky ohledně dopadu takového opatření na přístup ke spravedlnosti u nejzranitelnějších skupin.

Právní a institucionální rámec pro boj proti korupci je obecně zaveden. Existuje řada iniciativ zaměřených na zvyšování transparentnosti a odpovědnosti, mezi něž patří zejména zavedení registru smluv a nový zákon o obsazování vedoucích pozic ve státních podnicích. Několik důležitých legislativních opatření však na schválení teprve čeká. Jedná se například o návrhy zákona o lobbování a zákona o ochraně oznamovatelů či o návrh zákona o prodloužení mandátu Nejvyššího kontrolního úřadu. Na vnitrostátní i evropské úrovni probíhají vyšetřování a audity možného střetu zájmů a využívání finančních prostředků EU. Existují obavy, že případy korupce na vysoké úrovni nejsou dostatečně stíhány. Byly zjištěny určité mezery v rámci pro prověřování bezúhonnosti členů Parlamentu.

Listina základních práv a základních svobod, která je součástí českého ústavního pořádku, ve svém článku 17 zaručuje svobodu projevu a právo na informace a výslovně zakazuje cenzuru. Mediální sektor je stále vystaven rizikům, která souvisejí s ovlivňováním redakčního obsahu ze strany majitelů sdělovacích prostředků a s nedostatkem jasně stanovených pravidel, která by regulovala transparentnost vlastnictví sdělovacích prostředků. Zdá se, že Rada pro rozhlasové a televizní vysílání účinně plní své úkoly, i když je patrná rostoucí polarizace, k níž vedla nedávná rozhodnutí týkající se mediálního pokrytí některých politicky citlivých otázek.

Systém brzd a protivah je v České republice dobře zaveden. V rámci přijímání právních předpisů je běžnou praxí posuzování dopadů a konzultování zúčastněných stran a existuje stálá snaha o další zvyšování transparentnosti zákonodárného procesu. Některé organizace občanské společnosti nicméně i tak požadovaly systematičtější zapojení zúčastněných stran z řad občanské společnosti do zákonodárného procesu. I když v České republice existuje velmi živá a různorodá občanská společnost, tlak na určité typy nevládních organizací roste, zejména v oblasti migrace. Existuje veřejný ochránce práv, neexistuje však dosud národní instituce pro podporu a ochranu lidských práv (NHRI). Svou činnost vyvíjejí iniciativy zaměřené na pořádání pravidelných debat o tématech týkajících se právního státu, zejména v Senátu.

I. SYSTÉM SOUDNICTVÍ

České soudnictví se skládá z osmdesáti šesti okresních soudů, osmi krajských soudů, dvou vrchních soudů, Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu¹. Ústředním orgánem státu odpovědným za správu soudů je Ministerstvo spravedlnosti. Ministerstvo spravedlnosti vykonává státní správu vrchních, krajských a okresních soudů v rozsahu stanoveném zákonem, a to buď přímo², nebo prostřednictvím předsedů těchto soudů. Některé úkony ústřední státní správy vykonávají předsedové dvou nejvyšších soudů. Tyto různé orgány přihlížejí ke stanoviskům příslušných soudních rad, které jsou zřízeny při Nejvyšším soudu, Nejvyšším správním soudu, vrchních soudech, krajských soudech a větších okresních soudech. Soudce jmenuje prezident republiky z kandidátů, které vybírají předsedové krajských soudů a které předkládá ministr spravedlnosti. Státní zastupitelství je součástí výkonné moci. Státní zástupce jmenuje na návrh nejvyššího státního zástupce ministr spravedlnosti na dobu časově neomezenou. Nejvyššího státního zástupce jmenuje a odvolává vláda na návrh ministra spravedlnosti³. Advokátní komora je zřízena zákonem a je nezávislá. Vykonává veřejnou správu v oblasti právního povolání a zajišťuje samosprávu v této oblasti. Samosprávná pravomoc advokátní komory je v oblastech stanovených zákonem omezena pravomocí ministra spravedlnosti⁴.

Nezávislost

V Parlamentu se projednává reforma výběrového řízení pro jmenování soudců. Cílem této reformy⁵ je zvýšit transparentnost a odpovědnost při výběru řadových soudců i předsedů soudů. Proces výběru kandidátů na funkci soudce v současné době zákon neupravuje. V praxi kandidáty navrhuje předsedové krajských soudů, kteří předají jejich seznam Ministerstvu spravedlnosti. Po dalším uvážení předloží Ministerstvo spravedlnosti konečný seznam kandidátů prezidentu republiky, který soudce formálně jmenuje. Kandidáty na předsedy vrchních a krajských soudů navrhuje ministr spravedlnosti⁶. Pokud prezident republiky odmítne kandidáta jmenovat, je povinen uvést důvody. Rozhodnutí prezidenta o jmenování soudců podléhá soudnímu přezkumu u správních soudů⁷. Cílem navržených novel je vytvořit transparentnější a jednotnější systém přípravy a vybírání nových soudců a předsedů soudů na základě jasně stanovených, objektivních a jednotných kritérií⁸. Reforma rovněž stanoví složení výběrových komisí pro obsazování funkce předsedy vrchních, krajských a

¹ Kromě toho působí v rámci krajských soudů ve funkci správních soudů prvního stupně specializované senáty.

² Zákon č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích.

³ Způsob jmenování a odvolávání vrchních státních zástupců je součástí reformy, kterou navrhla ministryně spravedlnosti v červnu 2019.

⁴ Příspěvek České republiky ke Zprávě o právním státu pro rok 2020, s. 6, a příspěvek České advokátní komory ke Zprávě o právním státu pro rok 2020, s. 13.

⁵ Novela zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích. Kromě reformy výběrového řízení na soudce obsahují navrhované změny také podrobnější úpravu vedlejší činnosti soudců a změny týkající se přisedících.

⁶ Zákon č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, a obrázky 61, 62 a 65, Srovnávací přehled EU o soudnictví za rok 2018.

⁷ Rozhodnutí podléhá soudnímu přezkumu mimo jiné z hlediska práva na přístup k voleným a jiným veřejným funkcím za rovných podmínek a z hlediska práva na projednání věci bez zbytečných průtahů. Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 27. dubna 2006, č. j. 4 Aps 4/2005, a ze dne 21. května 2008, č. j. 4 Ans 9/2007.

⁸ Novela zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích. Navrhovaný systém výběru nových soudců bude mít v případě přijetí těchto změn pět fází: 1. praxe asistenta soudce, 2. soudní zkouška, 3. výběrové řízení na místo justičního kandidáta, 4. praxe justičního kandidáta a 5. otevřené výběrové řízení na místo soudce. O místo justičního kandidáta nebo soudce se mohou ucházet i žadatelé z jiných právnických profesí (například právníci, notáři, soudní exekutoři nebo státní zástupci).

okresních soudů. Tato komise by měla být pětičlenná, přičemž dva její členové by zastupovali moc výkonnou a tři členové moc soudní, a podmínky členství ve výběrových komisích pověřených posuzováním kandidátů jsou dále výslovně stanoveny s ohledem na předmětnou funkci⁹. Záměrem tohoto návrhu je dosáhnout toho, aby komise doporučující konečný seznam kandidátů na jmenování byly z větší části tvořeny osobami působícími v oblasti soudnictví, což je v souladu s doporučeními Rady Evropy¹⁰.

Vnímání nezávislosti soudnictví v široké veřejnosti a mezi společnostmi je průměrné. Nezávislost soudů vnímá jako „spíše nebo velmi dobrou“ 56 % široké veřejnosti a 44 % společností. Celkově se tato čísla v posledních letech zvyšují¹¹.

Parlament se v současné době zabývá návrhem reformy kárného řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů¹². Jejím deklarovaným cílem je na jedné straně posílit záruky zákonnosti řízení zavedením odvolacího systému a na straně druhé zvýšit efektivitu řízení. Za současného režimu se nelze odvolat proti rozhodnutí kárného soudu, kterým je zvláštní senát Nejvyššího správního soudu¹³. Reforma by zavedla dvoustupňový systém kárného řízení, v němž by vrchní soudy působily jako soudy prvního stupně a Nejvyšší soud a Nejvyšší správní soud jako soudy odvolací. Taková reforma by mohla přispět k posílení nezávislosti soudnictví, což je v souladu s doporučeními Rady Evropy¹⁴.

Ministryně spravedlnosti předložila návrh reformy státního zastupitelství. Reforma¹⁵ představená v červnu 2019 změní režim jmenování a odvolávání státních zástupců. V současné době jmenuje nejvyššího státního zástupce vláda na návrh ministra spravedlnosti a na dobu časově neomezenou. Zákon zároveň stanoví, že nejvyššího státního zástupce může vláda na návrh ministra spravedlnosti bez uvedení důvodu odvolat.¹⁶ Co se týče ostatních

⁹ Např. pro výběr předsedy vrchního nebo krajského soudu se navrhuje toto složení výběrové komise: náměstek ministra spravedlnosti, odborník z Ministerstva spravedlnosti, předseda krajského či vrchního soudu (nebo jeho místopředseda jako pověřený zástupce), ve kterém má být funkce předsedy soudu obsazena, předseda (nebo místopředseda) krajského nebo vrchního soudu, ve kterém není funkce předsedy obsazena, a předseda Nejvyššího soudu nebo jím určený místopředseda.

¹⁰ Bod 47 doporučení CM/Rec(2010)12 Výboru ministrů Rady Evropy. Pokud jde o proces jmenování soudců z hlediska jejich nezávislosti a nestrannosti, viz spojené věci C-585/18, C-624/18 a C-625/18, A.K., body 124–125 a 133–134; věc C-272/19, Land Hessen, body 54–60.

¹¹ Obrázky 44 a 46, Srovnávací přehled EU o soudnictví za rok 2020. Hodnocení míry pocíťované nezávislosti soudnictví je odstupňováno následujícím způsobem: velmi nízká (méně než 30 % respondentů pocíťuje nezávislost soudnictví jako spíše dobrou a velmi dobrou); nízká (mezi 30–39 %), průměrná (mezi 40–59 %), vysoká (mezi 60–75 %), velmi vysoká (nad 75 %).

¹² Zákon č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů.

¹³ O obnovení řízení je možné požádat v případě, že vyjdou najevo dříve neznámé informace, a je možné podat ústavní stížnost; tato řízení se však nepovažují za standardní přezkum.

¹⁴ CDL-AD (2016)017, Seznam kritérií právního státu, bod 78, CM/Rec (2010)12, bod 69 a CDL-AD (2010)004, bod 43. Podle judikatury Evropského soudního dvora (C- 216/18 PPU, LM, ze dne 25. července 2018, bod 67): „Požadavek na nezávislost rovněž ukládá, aby kárný režim těch, jejichž úkolem je rozhodovat, poskytoval nezbytné záruky, aby se zabránilo jakémukoli riziku použití takového režimu jakožto systému politické kontroly obsahu soudních rozhodnutí. V této souvislosti představuje stanovení pravidel – kterými jsou především definována jak jednání představující kárné přestupky, tak konkrétně použitelné sankce, které stanoví zásah nezávislého orgánu v souladu s postupem, který v plné míře zaručuje dodržování práv zakotvených v člancích 47 a 48 Listiny, zejména práva na obhajobu, a která zakotvují možnost napadnout rozhodnutí kárných orgánů soudní cestou – soubor základních záruk pro účely zachování nezávislosti soudní moci.“

¹⁵ Materiály uveřejněné v elektronické knihovně zákonodárského procesu, <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNBD9J6ZWU>.

¹⁶ Zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství.

státních zástupců, zákon stanoví, který orgán je jmenuje, ale neupravuje výběrové řízení ani požadavky, které musí kandidát na tuto funkci splnit. Reforma navržená ministryní spravedlnosti stanoví, že výše postavení státní zástupci, včetně nejvyššího státního zástupce, mohou být odvoláni pouze rozhodnutím vydaným v kárném řízení. Předepisuje také, že vedoucí státní zástupci budou jmenováni na sedm let, a stanoví požadavky na kandidáty na funkci státního zástupce a postup jejich výběru. Kandidáty by měla vybírat pětičlenná komise, jejíž tři členové by měli být jmenováni Ministerstvem spravedlnosti (jeden z nich musí být soudcem), jeden nejvyšším státním zástupcem a jeden vedoucím státním zástupcem, který odpovídá za podání návrhu na jmenování vedoucího státního zástupce. Novela rovněž předpokládá, že funkční období současného nejvyššího státního zástupce skončí v roce 2023 a funkční období dvou vrchních státních zástupců v roce 2024. V průběhu konzultací vyjádřilo několik zúčastněných stran¹⁷ obavy, že některé z navrhovaných změn umožní, aby si výkonná moc i nadále zachovala velký vliv na výběr nejvyššího státního zástupce a dalších vedoucích státních zástupců, zejména prostřednictvím jmenování členů komise pověřené výběrem kandidátů na funkci státních zástupců. Zainteresované strany navíc kritizovaly skutečnost, že zatímco novela stanoví sedmileté funkční období pro vedoucí státní zástupce, funkční období současného nejvyššího státního zástupce a dvou vrchních státních zástupců by skončilo již v letech 2023, respektive 2024, což je odůvodněno tím, že jsou ve funkci delší dobu, než jakou stanoví reforma¹⁸. Návrh reformy stále čeká na schválení vládou a zákonodárný proces v parlamentu má být teprve zahájen.

Kvalita

Vláda navrhla novelu zákona o soudních poplatcích, která se nyní projednává v Parlamentu¹⁹. Návrh novely zákona o soudních poplatcích, který byl předložen v únoru 2020, přináší obecné zvýšení některých soudních poplatků, které mají odpovídat současné životní úrovni, jež se od poslední novelizace tohoto zákona v roce 2011 zvýšila²⁰. Návrh současně předpokládá zvýšení sazby některých soudních poplatků v zájmu obezřetnějšího vedení soudních sporů²¹ a využívání alternativních řešení sporů, jako jsou různé způsoby dosažení smírného urovnání sporu prostřednictvím mediace²². V současné době jsou soudní poplatky v případě občanskoprávních a spotřebitelských sporů poměrně nízké, v případě obchodněprávních sporů naopak relativně vysoké²³. V průběhu konzultace a veřejné debaty několik zúčastněných stran²⁴ vyjádřilo obavy ohledně dopadu reformy na přístup ke

¹⁷ Unie státních zástupců a Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí, včetně nejvyššího státního zástupce.

¹⁸ Viz předchozí poznámka. Nejvyšší státní zástupce ve své tiskové zprávě uvedl, že vzhledem ke stanovenému konci funkčního období je skutečným účelem zákona nahradit jeho a dva vrchní státní zástupce.

¹⁹ Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích.

²⁰ Příkladem změny poplatků je zejména zvýšení poplatků za návrh na zahájení občanského soudního řízení ve věci peněžité pohledávky do výše 20 000 Kč (přibližně 750 EUR) na dvojnásobek, tj. z 1000 Kč (přibližně 37 EUR) na 2 000 Kč (přibližně 75 EUR), zařazení poplatků za návrh na vydání elektronického platebního rozkazu, jehož předmětem je peněžité plnění do výše 10 000 Kč (cca 375 EUR) do kategorie sporů o hodnotu do výše 20 000 Kč (cca 750 EUR), a zvýšení poplatku ze 400 Kč (cca 15 EUR) na 1 500 Kč (cca 56 EUR) a dále též zvýšení poplatku za návrh na zahájení řízení před správním soudem proti rozhodnutí správního orgánu z 3 000 Kč (cca 113 EUR) na 6 000 Kč (přibližně 225 EUR).

²¹ Počet zahájených občanskoprávních a obchodněprávních řízení se v období 2012–2018 trvale nacházel na úrovni o něco vyšší, než je průměr EU. Obrázek 3, Srovnávací přehled EU o soudnictví za rok 2020.

²² V takovém případě by byly soudní poplatky vráceny nebo sníženy.

²³ Obrázky 24 a 25, Srovnávací přehled EU o soudnictví za rok 2020. Na základě specifického scénáře spotřebitelského sporu a obchodněprávního sporu.

²⁴ Například Nejvyšší správní soud, zmocněnkyně vlády ČR pro lidská práva, Ministerstvo práce a sociálních věcí nebo veřejný ochránce práv.

spravedlnosti, zejména u příslušníků nejzranitelnějších skupin obyvatelstva²⁵. Aby byly rozptýleny tyto obavy, v návrhu je obsaženo ustanovení, podle něhož se osvobození od soudních poplatků již nebude považovat za výjimečné. Účastník soudního řízení, který prokáže, že jeho finanční situace je obtížná, by mohl být od soudních poplatků osvobozen.

Advokátní komora zavedla systém rozšířené právní pomoci. Advokátní komora zavedla v roce 2018 systém rozšířené bezplatné právní pomoci²⁶, kdy právní poradenství poskytuje advokát za velmi nízký poplatek nebo zdarma²⁷. Tento program je spolufinancován státem.

V oblasti digitalizace soudnictví existuje prostor pro zlepšení. I když je možné podat žalobu digitálně²⁸, mít přístup k soudním spisům online zatím není možné a rozsudky jsou přístupné online pouze částečně²⁹. Pandemie onemocnění COVID-19 potřebu zavedení digitální soudní spisové služby ještě zvýraznila. Ačkoli Ministerstvo spravedlnosti proces zavádění elektronické dokumentace již zahájilo, projekt je stále ještě ve své počáteční fázi³⁰. Elektronické dokumentace lze zatím využívat pouze v řízeních, která se týkají platebních rozkazů³¹.

V roce 2019 byla schválena reforma insolvenčního řízení. Tato novela rozšířila okruh případů, kdy soud může prohlásit dlužníka za osvobozeného od dluhů. Novelu si vyžádaly vysoké počty osob nacházejících se v tzv. „dluhové pasti“ a negativní dopady této situace na společnost i jednotlivce³². Podle nejnovějších statistik (únor 2020) dosahuje počet dlužníků v exekučním řízení prováděném soudními exekutory téměř 800 000, což představuje přibližně 8 % populace³³, přičemž v řadě případů je výše dluhu neúměrně vysoká oproti původní pohledávce. Podle informací z roku 2019 nebylo 90 % dlužníků schopno své dluhy někdy v budoucnu splatit a potenciálně se potýkalo s existenčními problémy³⁴. Takové situace mohou mít negativní dopad na různá základní práva³⁵. Cílem reformy je poskytnout více dlužníkům příležitost, aby byli v insolvenčním řízení prohlášeni za bezdlužné. Zda tato novela splní svůj účel, ukáže teprve budoucnost.

Účinnost

²⁵ Evropský soud pro lidská práva (ESLP) shledal, že soudní poplatky mohou za určitých okolností bránit přístupu ke spravedlnosti. Viz ESLP, *Kreuz v. Polsko*, body 60–67; ESLP, *Podbielski a PPU Polpure v. Polsko*, body 65–66; ESLP, *Weissman a další v. Rumunsko*, bod 42; ESLP, *Georgel a Georgeta Stoicescu v. Rumunsko*, body 69–70; ESLP, *Stankov v. Bulharsko*, bod 59. Viz rovněž rozsudek Evropského soudního dvora, C-279/09, DEB, bod 61, a C-61/14, *Orizzonte Salute*, body 46–47.

²⁶ V rámci zákona č. 258/2017 Sb., kterým se mění zákon o advokacii.

²⁷ Doba trvání tohoto bezplatného právního poradenství se pohybuje od 30 až do 120 minut ročně. Poplatek za zpracování žádosti je stanoven na 100 Kč (přibližně 4 EUR), existují však výjimky, kdy je poplatek zcela prominut.

²⁸ Obrázek 27, Srovnávací přehled EU o soudnictví za rok 2020.

²⁹ Obrázek 28, Srovnávací přehled EU o soudnictví za rok 2020.

³⁰ Probíhá výběrové řízení na vývojáře.

³¹ Kromě toho od roku 2019 probíhá projekt modernizace a digitalizace Nejvyššího státního zastupitelství na základě analýzy procesních pracovních toků státního zastupitelství se zvláštním zaměřením na možnosti digitalizace procesů, který je podporován v rámci programu Evropské komise na podporu strukturálních reforem (SRSP).

³² Důvodová zpráva k zákonu č. 31/2019.

³³ Webové stránky Exekutorské komory České republiky, Statistický přehled: <https://statistiky.ekcr.info/statistiky>.

³⁴ Zpráva o posouzení dopadů regulace k zákonu č. 31/2019.

³⁵ Rozhodnutí Ústavního soudu ČR č. I. ÚS 3271/13.

Soudnictví se nepotýká s žádnými zvláštními problémy, pokud jde o účinnost řízení v občanských a obchodních věcech, avšak řízení ve správních věcech bývají i nadále zdlouhavá. Odhadovaná délka soudního řízení v občanských a obchodních věcech je ve srovnání s průměrnou délkou průměrná nebo kratší a míra ukončených řízení svědčí o tom, že soudy jsou schopny zvládat nově přicházející věci³⁶. Ve správních věcech hlásí Česká republika průměrné výsledky: v roce 2018 byla odhadovaná doba pro vydání rozhodnutí ve správní věci v prvoinstančním řízení 412 dní³⁷. Míra vyřešených věcí patří v kontextu EU k těm nižším³⁸, což svědčí o existenci problémů v této oblasti. Jedním z důvodů by mohlo být nedostatečné personální obsazení, protože správními věcmi se zabývají asi jen 4 % všech soudců³⁹. Z údajů zveřejněných Ministerstvem spravedlnosti⁴⁰ vyplývá, že v roce 2019 byly mezi jednotlivými kraji významné rozdíly v efektivitě soudů⁴¹. Tyto rozdíly navzdory pozitivnímu trendu k jejich vyrovnávání stále přetrvávají. Ministerstvo spravedlnosti začalo uvažovat o možné novele soudního řádu správního, mimo jiné s cílem urychlit řízení před správními soudy a přispět k jeho účinnosti⁴².

II. PROTIKORUPČNÍ RÁMEC

Právní a institucionální rámec pro boj proti korupci je z velké části zaveden. Pravomoc v oblasti boje proti korupci je rozdělena mezi několik orgánů. Protikorupční agendu má na starosti odbor střetu zájmů a boje proti korupci Ministerstva spravedlnosti. Rada vlády pro koordinaci boje s korupcí, která byla zřízena v roce 2014, působí jako poradní orgán vlády. Vyšetřováním trestné činnosti spojené s korupcí se zabývá Národní centrála proti organizovanému zločinu (NCOZ) ve spolupráci se státními zastupitelstvími. Finanční analytický úřad (FAÚ) byl zřízen jako nezávislý správní orgán v roce 2017 a působí jako finanční zpravodajská jednotka. Nejvyšší kontrolní úřad (NKÚ) kontroluje správu veřejných příjmů a výdajů ze strany státu a výsledky jeho kontrolní činnosti mohou přispět ke zjišťování korupčních rizik. V posledních letech byla zahájena řada reforem v oblasti transparentnosti a odpovědnosti. Několik důležitých legislativních opatření na své schválení teprve čeká, především pokud jde o lobbování a ochranu oznamovatelů či o návrh zákona o prodloužení mandátu NKÚ.

V nejnovějším Indexu vnímání korupce za rok 2019, který vydává organizace Transparency International, dosáhlo Česko 56 ze 100 bodů, a umístilo se tak na 13. místě v Evropské unii a 44. v celosvětovém srovnání⁴³. V rámci zvláštního průzkumu Eurobarometru z roku 2020 na téma korupce 87 % respondentů uvedlo, že korupce je podle nich v jejich zemi rozšířená (průměr EU: 71 %), a 22 % lidí, že se jich korupce osobně dotýká v jejich každodenním životě (průměr EU: 26 %)⁴⁴. Za rozšířenou považuje korupci také 76 % společností (průměr EU: 63%) a 32 % společností považuje korupci za problém při

³⁶ Obrázky 5–7 a obrázky 10–11, Srovnávací přehled EU o soudnictví za rok 2020.

³⁷ Obrázek 8, Srovnávací přehled EU o soudnictví za rok 2020.

³⁸ V roce 2018 se jednalo o 88 % případů, obrázek 12, Srovnávací přehled EU o soudnictví za rok 2020.

³⁹ Informace získané v souvislosti s návštěvou země a potvrzené údaji v publikaci „České soudnictví 2019: Výroční statistická zpráva“, kterou zveřejnilo ministerstvo spravedlnosti, a studie Evropské komise pro efektivitu justice (CEPEJ) při Radě Evropy (2020) o fungování systémů soudnictví v členských státech EU.

⁴⁰ České soudnictví 2019: Výroční statistická zpráva, Ministerstvo spravedlnosti 2020.

⁴¹ Například průměrná délka občanskoprávního řízení u nejpomalejších soudů je oproti nejrychlejšímu soudu téměř dvojnásobná. České soudnictví 2019: Výroční statistická zpráva, Ministerstvo spravedlnosti 2020, zveřejněno dne 30. června 2020.

⁴² Informace poskytnuté českými orgány.

⁴³ Transparency International (2020), Index vnímání korupce za rok 2019.

⁴⁴ Zvláštní průzkum Eurobarometru č. 502 (2020).

podnikání v České republice (průměr EU: 37 %)⁴⁵. Podle mínění 29 % respondentů odrazuje lidi od korupčních praktik dostatek úspěšných trestních stíhání (průměr EU: 36 %) a 21 % společností se domnívá, že osoby a podniky přistižené při podplácení státního funkcionáře jsou náležitě potrestány (průměr EU: 31 %).

Česká republika má dobře zavedený strategický rámec pro boj proti korupci. Strategie pro boj proti korupci přijímá vláda od roku 1999. Současná strategie je stanovena pro období let 2018–2022⁴⁶ a počítá s přípravou tří jednoletých akčních plánů, jejichž provádění bude monitorovat rada vlády pro boj proti korupci. Radu podporuje odbor boje proti střetu zájmů a proti korupci Ministerstva spravedlnosti, který vypracovává protikorupční strategické dokumenty a má na starosti protikorupční agendu. V únoru 2020 schválila vláda nový Akční plán boje s korupcí⁴⁷. Zaměřuje se na čtyři prioritní oblasti: i) výkonná a nezávislá exekutiva; ii) transparentnost a otevřený přístup k informacím; iii) hospodárné nakládání s majetkem státu a iv) rozvoj občanské společnosti. V dubnu 2020 dospěla vláda k závěru, že většina opatření uvedených v akčním plánu na rok 2019 byla uskutečněna⁴⁸.

Trestněprávní rámec boje proti korupci je obecně zaveden, ale některé problémy stále přetrvávají. Český trestní zákoník kriminalizuje trestné činy přijetí úplatku, podplácení, nepřímé úplatkářství a sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě⁴⁹. Ustanovení týkající se úplatkářství se nevztahují na všechny kategorie zaměstnanců ve veřejném sektoru, protože platí pouze pro „osoby, které rozhodují nebo spolurozhodují při obstarávání věci ve veřejném zájmu“⁵⁰. Podplácení zahraničních veřejných činitelů trestní zákoník nepostihuje⁵¹. Činnost v oblasti boje proti korupci koordinuje a vyhodnocuje poradní orgán vlády, který byl zřízen v roce 2014.

Počty osob vyšetřovaných, stíhaných a odsouzených za trestné činy úplatkářství během posledních tří let kolísaly. Zatímco v roce 2017 české donucovací orgány zahájily 115 vyšetřování trestných činů v oblasti úplatkářství, v roce 2018 jich bylo 319 a v roce 2019 152. A zatímco v roce 2017 bylo za trestné činy úplatkářství nebo na základě podezření z nich stíháno 148 osob⁵², v roce 2018 to bylo 268 osob a v roce 2019 190 osob⁵³. V uplynulých letech bylo v České republice vyšetřováno několik případů úplatkářství na vysoké úrovni. Osoby podezřelé ze spáchání těchto trestných činů byly obviněny a v některých případech je soud uznal vinnými. I tak ovšem 62 % českých respondentů podle průzkumu Eurobarometru, který byl na téma korupce proveden v roce 2020⁵⁴, zastává názor, že není dostatek úspěšných trestních stíhání, která by lidi odradily od korupčního jednání (průměr EU: 34 %), a 64 % z nich si myslí, že případy úplatkářství na vysoké úrovni nejsou dostatečným způsobem stíhány (průměr EU: 66 %). Také 54 % podniků odpovědělo v rámci průzkumu Eurobarometru z

⁴⁵ Zvláštní průzkum Eurobarometru č. 482 (2019).

⁴⁶ Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2018 až 2022.

⁴⁷ Akční plán boje s korupcí na rok 2020.

⁴⁸ Vyhodnocení provádění opatření uvedených v Akčním plánu boje proti korupci na rok 2019

⁴⁹ Hlava X, díl 3, zvláštní oddíl „Úplatkářství“ zákona č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník.

⁵⁰ Skupina států proti korupci (GRECO), Třetí kolo hodnocení – druhá zpráva o plnění doporučení v České republice.

⁵¹ Provádění Úmluvy OECD o boji proti podplácení: V nejnovější zprávě o následných opatřeních čtvrté fáze pro Českou republiku týkající se provádění Úmluvy OECD o boji proti podplácení se uvádí, že několik doporučení bylo zohledněno jen částečně anebo nebylo zohledněno vůbec.

⁵² § 160 a § 179b odst. 3 trestního řádu.

⁵³ Informace shromážděné během návštěvy České republiky ve dnech 3.–5. června 2020.

⁵⁴ Zvláštní průzkum Eurobarometru 502 (2020) týkající se korupce.

roku 2019 o postojích podniků ke korupci v EU⁵⁵, že udělení vysokých pokut či trestů odnětí svobody zkorumpovaným osobám nepovažují za pravděpodobné (průměr EU: 39 %).

Na vnitrostátní a evropské úrovni probíhají vyšetřování a kontroly možných střetů zájmů a využívání finančních prostředků EU. Spravování prostředků EU v České republice je v posledních letech označováno jako potenciálně problematické⁵⁶. Evropský úřad pro boj proti podvodům (OLAF) na základě svého vyšetřování, které prováděl v letech 2016 až 2017, zjistil závažné nesrovnalosti, pokud jde o využívání finančních prostředků EU. V návaznosti na toto vyšetřování probíhá v současné době na vnitrostátní úrovni kriminální vyšetřování významného případu a Komise zahájila další kontroly, jejichž cílem je prošetřit otázky možného střetu zájmů v souvislosti s využíváním fondů EU.

Zákon o střetu zájmů obsahuje pravidla o střetu zájmů a zveřejňování informací o majetku⁵⁷. Týká se členů vlády, poslanců parlamentu, hejtmanů a zástupců krajů, veřejných funkcionářů, starostů a členů místních zastupitelstev, jakož i členů statutárních, řídicích, dozorčích nebo kontrolních orgánů. Zákon zřizuje centrální registr oznámení, který spravuje Ministerstvo spravedlnosti. Osoby, na které se vztahuje tento zákon, musí předložit prohlášení o osobním zájmu, majetku, jiných vykonávaných činnostech, příjmech, darech a závazcích. Skupina států proti korupci (GRECO) poukázala na to, že pokud jde o požadavky na prohlášení, bylo by možné požadovat účinnější sankce⁵⁸. Rovněž bylo zdůrazněno, že Česká republika by měla zvážit, zda by prohlášení nemělo obsahovat také informace o manželích/manželkách a nezaopatřených rodinných příslušnících členů parlamentu⁵⁹. Zákon neupravuje přijímání darů a dalších výhod ze strany poslanců⁶⁰. V poslední zprávě o evropském semestru bylo upozorněno na to, že poslanci nemají stanovená jasná pravidla, například pokud jde o přijímání darů a dalších výhod, prohlášení o jiných vykonávaných činnostech, o neslučitelnosti s jinou funkcí nebo činností a o vztazích s lobbisty⁶¹.

Několik iniciativ se zaměřuje na zpřísnění protikorupčních právních předpisů a pravidel pro zajištění bezúhonnosti osob působících ve veřejné správě. Byl vytvořen rámcový rezortní interní protikorupční program (RRIPP)⁶², podle nějž se provádějí pravidelná hodnocení korupčních rizik a interní řízení rizik na ministerstvech a dalších ústředních a podřízených orgánech a institucích. Každý orgán je povinen zavést rámec, který zahrnuje etický kodex, školení zaměřené na bezúhonnost, interní postupy oznamování a postupy pro případ podezření na korupci. Provádění rámce se hodnotí nejméně jednou za dva roky. Byl zaveden etický kodex úředníků a zaměstnanců veřejné správy, který je závazný pro osoby, které pracují v ústřední správě. Podle průzkumu Eurobarometru o korupci z roku

⁵⁵ Bleskový průzkum Eurobarometru 482 (2019), Postoje podniků ke korupci v EU.

⁵⁶ V červnu 2020 přijal Evropský parlament usnesení (2019/2987 (RSP)) o situaci v České republice a vyjádřil znepokojení v souvislosti s otázkou střetu zájmů a využíváním a rozdělováním veřejných prostředků a fondů EU.

⁵⁷ Zákon č. 159/2006 Sb.

⁵⁸ Pokud dotyčná osoba prohlášení nepředloží nebo je její majetkové přiznání neúplné, může jí být uložena finanční sankce ve výši od 1 000 Kč (40 EUR) do 50 000 Kč (1 850 EUR).

⁵⁹ Čtvrté kolo hodnocení Skupiny států proti korupci (GRECO) – Průběžná zpráva o plnění doporučení v České republice.

⁶⁰ Čtvrté kolo hodnocení Skupiny států proti korupci (GRECO) – Průběžná zpráva o plnění doporučení v České republice.

⁶¹ Evropská komise, Zpráva o České republice 2020, SWD(2020) 502 final, s. 43.

⁶² Vytvořen usnesením vlády č. 752 ze dne 2. října 2013.

2020⁶³ však 80 % respondentů (průměr EU: 68 %) zastává názor, že v místních či krajských veřejných orgánech existuje korupce.

Probíhá debata o návrhu zákona o rozšíření pravomocí Nejvyššího kontrolního úřadu.

V programovém prohlášení nové vlády je rozšíření mandátu NKÚ uvedeno jako jedna z priorit⁶⁴. Cílem návrhu zákona⁶⁵ je rozšířit mandát NKÚ tak, aby mohl kontrolovat řádnost a efektivitu veřejných výdajů na místní a regionální úrovni. Zákon by se rovněž vztahoval na státní podniky a společnosti s většinovým vlastnictvím státu nebo obcí⁶⁶. Očekává se, že tato opatření budou mít pozitivní dopad na odpovědnost za veřejné výdaje a na jejich transparentnost .

Byla navržena právní úprava lobbování. Návrhu zákona o lobbování⁶⁷ dosud nebyl přijat. Podle tohoto návrhu má být zřízen veřejně přístupný registr lobbistů a lobbovaných. Lobbisté a veřejní funkcionáři budou povinni předkládat čtvrtletní zprávy, v nichž uvedou informace o svých vzájemných kontaktech. Návrh zákona dále zavádí institut „lobbistické stopy“, která se stane povinnou přílohou všech návrhů zákonů. Bude obsahovat informace o lobbistech, lobbovaných a konkrétním způsobu, jakým byl předmětný právní předpis lobbováním ovlivněn. Cílem je zvýšit transparentnost zákonodárského procesu. Návrh zákona rovněž obsahuje pravidla pro oznamování darů.

Řada opatření stanoví ochranu oznamovatelů a podporuje oznamování korupce.

Nařízení vlády č. 145/2015 Sb. stanoví rámec pro interní podávání zpráv vztahující se na státní zaměstnance, kteří jsou v současnosti jedinou skupinou zaměstnanců chráněných jako oznamovatelé. Zavedeny byly rovněž mechanismy, které umožňují policistům a civilním zaměstnancům podávat oznámení o podezření z úplatkářství. V současné době připravuje Ministerstvo spravedlnosti návrh zákona o ochraně oznamovatelů za účelem provedení směrnice 2019/1937 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie⁶⁸. Podle údajů získaných na základě průzkumu by 55 % českých respondentů oslovených v rámci průzkumu Eurobarometru o korupci z roku 2020⁶⁹ nevědělo, kde mají nahlásit případ úplatkářství, pokud by se s ním sami setkali nebo byli jeho svědky (průměr EU: 54 %).

V červenci 2016⁷⁰ byl spuštěn registr smluv, ve kterém jsou online zveřejňovány všechny zakázky nad 50 000 Kč (přibližně 2 000 EUR). Rejstřík obsahuje smlouvy, jejichž stranou je jeden z vybraných veřejnoprávních subjektů, například stát, místní/regionální orgány, státní podniky, státní fondy, veřejné vysoké školy nebo právnické osoby, v nichž má stát nebo místní/regionální orgán (sám nebo společně s jinými místními/regionálními orgány) většinovou majetkovou účast, a to i prostřednictvím jiné právnické osoby. Některé typy

⁶³ Zvláštní průzkum Eurobarometru č. 502 (2020).

⁶⁴ Programové prohlášení vlády.

⁶⁵ Návrh zákona je ve třetím čtení v Poslanecké sněmovně a čeká se na přijetí související ústavní změny Senátem.

⁶⁶ Novela zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu, 2018.

⁶⁷ Návrh zákona o lobbování sestává ze dvou samostatných, ale souvisejících návrhů: návrh zákona o lobbování (parlamentní tisk 565) a návrh zákona, který mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o lobbování (parlamentní tisk 566).

⁶⁸ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. října 2019 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie, Úř. věst. L 305, 26.11.2019, s. 17.

⁶⁹ Zvláštní průzkum Eurobarometru č. 502 (2020).

⁷⁰ Ustanovení, podle něhož je smlouva účinná pouze v případě, že byla uveřejněna v registru smluv, vstoupilo v platnost dne 1. července 2017.

smluv jsou z povinnosti jejich zveřejňování v registru vyňaty⁷¹. Registr lze považovat za příklad dobré praxe s pozitivním preventivním dopadem na korupci.

V prosinci 2019 přijal parlament nominační zákon, který nabyl účinnosti v lednu 2020⁷². Zákon stanoví nová pravidla pro výběr členů statutárních a řídicích orgánů společností ve vlastnictví státu nebo s jeho majetkovou účastí. Cílem zákona je zabránit politickým nominacím a ještě více posílit transparentnost výběrového řízení, protože kandidáti budou muset projít výběrovým řízením, které provádí vládou zřízený výbor.

V roce 2019 vláda provedla sektorovou analýzu rizika korupce ve zdravotnictví. V analýze se uvádí, že zdravotnictví patří mezi odvětví, která jsou z hlediska korupce vysoce riziková. Zdůrazňuje, že korupční rizika existují ve všech oblastech sektoru zdravotnictví, od korupčního jednání pacientů a poskytovatelů zdravotní péče až po korupci na úrovni ústřední vlády⁷³. V návaznosti na tuto analýzu hodlá Ministerstvo zdravotnictví zavést konkrétní opatření, která tato rizika zmírní, a má být rovněž předložen návrh zákona, který optimalizuje fungování veřejných pojišťoven.

III. PLURALITA SDĚLOVACÍCH PROSTŘEDKŮ

Listina základních práv a základních svobod, která je součástí českého ústavního řádu, zaručuje svobodu projevu a právo na informace a výslovně zakazuje cenzuru⁷⁴. Pravomoci českého mediálního regulačního orgánu jsou jasně vymezeny zákonem o rozhlasovém a televizním vysílání⁷⁵ a přístup k informacím veřejných orgánů zaručuje zákon o svobodném přístupu k informacím⁷⁶.

Vláda zvažuje reformu, která by měla ještě více posílit nezávislost mediálního regulačního orgánu. Úlohu českého mediálního regulačního orgánu svěřuje zákon o rozhlasovém a televizním vysílání Radě pro rozhlasové a televizní vysílání (dále jen „Rada“)⁷⁷, která je oprávněna dohlížet na rozhlasové a televizní vysílání, jakož i na audiovizuální mediální služby na vyžádání. Pro ostatní sdělovací prostředky (tisk, on-line) platí obecný režim vycházející z trestního práva, pravidel reklamy, rámce pro ochranu spotřebitele a samoregulačních iniciativ⁷⁸. Zákon zřizuje Radu jako „nezávislý správní orgán“, který má 13 členů, a stanoví její úkoly a povinnosti. Stanoví rovněž kritéria způsobilosti pro členství v Radě, kritéria pro odvolání člena a postupy jmenování členů a předsedy Rady. Rozhodnutí Rady podléhají soudnímu přezkumu. V případě, že Rada opakovaně a závažným způsobem poruší povinnosti stanovené zákonem nebo pokud její závazná výroční zpráva nebude z důvodu závažných nedostatků opětovně schválena, může Poslanecká sněmovna navrhnout předsedovi vlády, aby celou Radu odvolal. Podle oznámení příslušných orgánů byl předložen návrh na omezení této pravomoci Poslanecké sněmovny, aby v takových případech mohli být odvoláni pouze jednotliví členové. Záměrem této

⁷¹ Webové stránky Ministerstva vnitra týkající se registru smluv, <https://www.mvcr.cz/clanek/registr-smluv.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d>.

⁷² Návrh zákona o výběru osob do řídicích a dozorčích orgánů právnických osob s majetkovou účastí státu (nominační zákon).

⁷³ Vládní protikorupční portál, www.korupce.cz.

⁷⁴ V Indexu svobody tisku, který uveřejňují Reportéři bez hranic, se Česká republika v letech 2019 a 2020 držela v celosvětovém srovnání na 40. místě. Reportéři bez hranic, Česká republika.

⁷⁵ Zákon č. 231/2001 Sb., v platném znění.

⁷⁶ Zákon č. 106/1999 Sb.

⁷⁷ Zákon č. 231/2001 Sb., v platném znění.

⁷⁸ Mezi nimi i česká Rada pro reklamu.

reformy je posílit nezávislost Rady jako celku v souladu s cíli revidované směrnice o audiovizuálních mediálních službách (AVMSD)⁷⁹.

Pravomoci Rady jsou z právního hlediska dobře vymezeny a jsou účinně uplatňovány v praxi. Podle zprávy nástroje pro sledování plurality sdělovacích prostředků pro rok 2020⁸⁰ (Media Pluralism Monitor 2020, MPM 2020) vykazuje fungování regulačního mediálního orgánu celkově nízké riziko, i když je patrná rostoucí polarizace, k níž vedla nedávná rozhodnutí týkající se mediálního pokrytí některých politicky citlivých otázek⁸¹.

Česká republika nemá žádná konkrétní pravidla upravující transparentnost vlastnictví sdělovacích prostředků. Výše uvedený zákon o rozhlasovém a televizním vysílání si rovněž klade za cíl kontrolovat fúze rozhlasových a televizních společností a omezuje hromadění licencí nebo osobních vazeb mezi různými provozovateli vysílání. Zákon o střetu zájmů⁸² zakazuje, aby jakýkoli veřejný funkcionář byl provozovatelem rozhlasového nebo televizního vysílání nebo vydavatelem periodického tisku nebo ovládající osobou právnické osoby, která je takovým provozovatelem nebo vydavatelem. Zákon vyžaduje, aby do příslušných veřejných rejstříků byly zapsány určité skutečnosti v souladu s obecnými pravidly upravujícími registraci společností. Mediální společnosti však nejsou povinny zveřejňovat své vlastnické struktury, jejich změny ani žádné informace týkající se skutečného majitele společnosti⁸³. V této souvislosti je třeba poznamenat, že podle zprávy nástroje pro sledování plurality sdělovacích prostředků (MPM) pro rok 2020 existuje vysoké riziko týkající se transparentnosti vlastnictví sdělovacích prostředků, dané v neposlední řadě obecně vysokou mírou rizika spojeného s obecnějším ohrožením plurality trhu v důsledku komerčního a vlastnického vlivu na redakční obsah a v důsledku koncentrace zpravodajských sdělovacích prostředků⁸⁴. I přesto, že v roce 2017 došlo k novelizaci zákona o střetu zájmů, který politikům výslovně zakazuje vlastnit podíl ve sdělovacích prostředcích, rizika pro politickou nezávislost sdělovacích prostředků jsou i nadále vysoká, protože politický vliv je stále možné uplatňovat prostřednictvím neformálních sítí a mocenských spojení mezi majiteli sdělovacích prostředků a politickými aktéry⁸⁵. Sdružení občanské společnosti a novinářů, s nimiž Komise otázky týkající se této zprávy konzultovala, potvrdila, že tato dynamika představuje nejvýznamnější riziko pro pluralitu sdělovacích prostředků v zemi⁸⁶.

⁷⁹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1808 ze dne 14. listopadu 2018, kterou se mění směrnice 2010/13/EU o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících poskytování audiovizuálních mediálních služeb (směrnice o audiovizuálních mediálních službách, AVMSD) s ohledem na měnící se situaci na trhu.

⁸⁰ Zpráva nástroje pro sledování plurality sdělovacích prostředků (MPM) pro rok 2020.

⁸¹ České orgány připravily návrh zákona, kterým se provádí revidovaná směrnice o audiovizuálních mediálních službách. Tento návrh by měl přijat na konci roku 2020 nebo na začátku roku 2021.

⁸² Zákon č. 159/2006 Sb., v platném znění.

⁸³ Revidovaná směrnice o audiovizuálních mediálních službách (AVMSD) vybízí členské státy, aby přijaly legislativní opatření, která stanoví, že poskytovatelé mediálních služeb spadající do jejich pravomoci zpřístupní informace o své vlastnické struktuře, včetně skutečných majitelů. Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1808 ze dne 14. listopadu 2018, kterou se mění směrnice 2010/13/EU o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících poskytování audiovizuálních mediálních služeb (směrnice o audiovizuálních mediálních službách) s ohledem na měnící se situaci na trhu.

⁸⁴ Zpráva nástroje pro sledování plurality sdělovacích prostředků (MPM) pro rok 2020.

⁸⁵ Zpráva nástroje pro sledování plurality sdělovacích prostředků (MPM) pro rok 2020.

⁸⁶ Informace poskytnuté v souvislosti s návštěvou země a v rámci konzultací vedených pro potřeby přípravy zprávy, např. informace, které poskytla Transparency International Česká republika pro zprávu o právním státu pro rok 2020.

V České republice nejsou stanovena zvláštní pravidla pro přidělování státní reklamy nad rámec obecných požadavků na reklamu, které ukládá zákon o zadávání veřejných zakázek⁸⁷, podle něhož každá státní zakázka na reklamu v hodnotě vyšší než 50 000 Kč (přibližně 2 000 EUR) musí být zveřejněna a zpřístupněna ve veřejném registru. Ve zprávě nástroje pro sledování plurality sdělovacích prostředků (MPM) pro rok 2020 se rovněž poukazuje na některá rizika vyplývající z nedostatečné regulace, jejímž smyslem je zajišťovat transparentnost politické reklamy na internetu⁸⁸.

Přístup k informacím je zaručen zákonem, ale v praxi mohou existovat překážky. Zákon o svobodném přístupu k informacím⁸⁹ zaručuje přístup k informacím, které jsou v držení orgánů veřejné moci. V současnosti připravovaný návrh novely⁹⁰ by v souladu s českou judikaturou zavedl mechanismus proti „zjevně obstrukčním žádostem o informace“. Pozměňovací návrh by orgánu veřejné moci umožnil požadovat zaplacení zálohy na úhradu nákladů spojených s vyhledáváním objemného množství informací. Toto opatření by se mohlo bránit v přístupu k podrobným informacím, které jsou v držení orgánů veřejné moci. Během návštěvy země byly rovněž vysloveny obavy v souvislosti s informacemi o veřejných orgánech, které odmítají poskytnout přístup k informacím a soudní cestou zpochybňují nárok na jejich získání⁹¹.

Přestože novinářům nehrozí žádná fyzická újma, slovní urážky a výhrůžky namířené proti nim nejsou v politickém diskurzu ničím výjimečným. Platforma Rady Evropy pro podporu ochrany žurnalistiky a bezpečnosti novinářů⁹² nezaznamenala v letech 2019 a 2020 v České republice žádné varovné signály. Také podle zprávy nástroje pro sledování plurality sdělovacích prostředků (MPM) pro rok 2020 nejsou rizika spojená s novinářským povoláním, normami novinářské práce a ochranou novinářů nijak velká. Uvádí se v ní však, že „slovní urážky, pomluvy a výhrůžky namířené proti novinářům se staly běžnou součástí politického projevu jak populistických, tak pravicových stran“⁹³, jakož i jednotlivých politiků⁹⁴. Je třeba také poznamenat, že mezi plánovanými sankcemi za pomluvu je i trest odnětí svobody, a to až na jeden rok a jako vedlejší trest.⁹⁵

IV. DALŠÍ INSTITUCIONÁLNÍ OTÁZKY TÝKAJÍCÍ SE SYSTÉMU BRZD A PROTIVAH

Česko má dvoukomorový parlamentní systém vládnutí⁹⁶ s přímo voleným prezidentem. Návrh zákona může podat poslanec Poslanecké sněmovny, skupina poslanců Poslanecké sněmovny, Senát, vláda nebo zastupitelstvo vyššího územního samosprávného celku⁹⁷. Ústavní soud může provádět následný ústavní přezkum. Určitou roli v systému brzd a rovnovah hraje kromě soudnictví také úřad veřejného ochránce práv a občanská společnost.

⁸⁷ Zákon č. 134/2016 Sb.

⁸⁸ Zpráva nástroje pro sledování plurality sdělovacích prostředků (MPM) pro rok 2020.

⁸⁹ Zákon č. 106/1999 Sb.

⁹⁰ O novele tohoto zákona má zanedlouho v prvním čtení jednat Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, sněmovní tisk č. 633.

⁹¹ Informace poskytnuté v souvislosti s návštěvou země a zmíněné rovněž ve zprávě nástroje pro sledování plurality sdělovacích prostředků (MPM) pro rok 2020.

⁹² Rada Evropy. Platforma Rady Evropy pro podporu ochrany žurnalistiky a bezpečnosti novinářů.

⁹³ Zpráva nástroje pro sledování plurality sdělovacích prostředků (MPM) pro rok 2020.

⁹⁴ Včetně výroků prezidenta republiky. V této souvislosti je třeba připomenout, že podle doporučení Rady Evropy 2016/4 „by členské státy měly zavést komplexní legislativní rámec, který umožní novinářům a dalším mediálním aktérům účinně a bez obav přispívat k veřejné diskusi“.

⁹⁵ Středisko pro pluralitu a svobodu sdělovacích prostředků (CMPF) (2019), Dekriminalizace pomluvy.

⁹⁶ Jeho dolní komoru tvoří Poslanecká sněmovna, horní komoru Senát Parlamentu České republiky.

⁹⁷ Článek 41 Ústavy.

V rámci přijímání právních předpisů je zavedenou praxí posuzování dopadů a konzultování zúčastněných stran. Návrh zákona může vycházet z Poslanecké sněmovny (od poslance nebo skupiny poslanců), Senátu (pouze jako celek), vlády a krajských zastupitelstev. Součástí návrhu je také důvodová zpráva, která obsahuje posouzení platného právního stavu, vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy, popis jejích očekávaných hospodářských a finančních dopadů a objasnění jejího souladu s ústavním pořádkem České republiky, mezinárodními smlouvami a se závazky vyplývajícími z členství v Evropské unii. Posouzení dopadů musí být součástí každého legislativního návrhu připraveného vládou, jakož i všech předpisů, u nichž se očekávají významné náklady pro podniky, orgány veřejné správy a občany. Legislativa, kterou navrhuji poslanci a místní a krajské orgány, nemusí obsahovat posouzení dopadů regulace. Vláda, která připravuje naprostou většinu primárních právních předpisů, zřídila řadu poradních a pracovních orgánů, ve kterých jsou zastoupeni odborníci, zúčastněné strany nebo jiné dotčené skupiny⁹⁸. Navzdory tomuto komplexnímu rámci vyjádřily konzultované zúčastněné strany z řad občanské společnosti výhrady, které spočívají v tom, že podle nich chybí konzultační povinnost a neexistuje možnost účinného sledování kroků podniknutých v návaznosti na uskutečněné konzultace⁹⁹. Konzultován je rovněž Ústavní soud, Nejvyšší soud, Nejvyšší správní soud a Nejvyšší státní zastupitelství, a to tehdy, souvisí-li návrh zákona s oblastmi jejich působnosti.

Snahy o další zvyšování transparentnosti legislativního procesu v současnosti neustávají. Přístup k vládním a parlamentním dokumentům je nyní již možný prostřednictvím řady on-line nástrojů¹⁰⁰. Pracuje se rovněž na projektu zřízení portálů „eSbírka“ a „eLegislativa“¹⁰¹, které mají usnadnit orientaci a účast v legislativním procesu. Termín dokončení tohoto je plánován na konec roku 2020.

Opatření přijatá v reakci na pandemii onemocnění COVID-19 byla předmětem soudního přezkumu. Vláda dne 12. března 2020 vyhlásila stav nouze, který po dvojnásobném prodloužení schváleném Poslaneckou sněmovnou trval do 17. května¹⁰². Usnesení vlády o vyhlášení nouzového stavu z důvodu výskytu koronaviru Covid-19 a několik vládních opatření a mimořádných opatření přijatých Ministerstvem zdravotnictví bylo předmětem soudního přezkumu Městského soudu v Praze, Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu¹⁰³. Ústavnost vládního vyhlášení stavu nouze byla obhájena, stejně jako byla obhájena i ve většině případů napadených mimořádných opatření. Čtyři opatření Městský soud v Praze zrušil¹⁰⁴, což vedlo k následným legislativním úpravám ze strany vlády.

⁹⁸ Webové stránky vlády, <https://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/>.

⁹⁹ Např. příspěvek Českého helsinského výboru pro zprávu o právním státu pro rok 2020.

¹⁰⁰ Mezi tyto nástroje patří ODok, <https://www.odok.cz/>, který umožňuje oběh dokumentů mezi ústředními orgány státní správy; elektronická knihovna legislativního procesu (eKLEP, <https://apps.odok.cz/>), která zahrnuje všechny připravované právní předpisy, a dokonce i některé související dokumenty, jako jsou připomínky a zprávy o posouzení dopadů regulace; webové stránky Poslanecké sněmovny a Senátu, které zpřístupňují dokumentaci týkající se všech legislativních návrhů, on-line přenosy z jednání obou komor i stenografické zápisy ze zasedání Sněmovny a Senátu a zápisy ze schůzí výborů.

¹⁰¹ Více informací o projektu najdete na této adrese: <https://www.mvcr.cz/clanek/esbirka-a-elegislativa.aspx>. Projekt je spolufinancován z fondů EU.

¹⁰² Stav nouze může vláda vyhlásit nejvýše na 30 dní a dále je ho možné prodloužit pouze se souhlasem Poslanecké sněmovny. Ústavní zákon č. 110/1998, články 5 a 6.

¹⁰³ Např. rozhodnutí Městského soudu v Praze č. 14 A 41/2020 ze dne 23. dubna 2020 a č. 10 A 35/2020 – 261 ze dne 7. května 2020, rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 4. června 2020, č. 6 As 88/2020 – 44, ze dne 21. května 2020, č. 5 As 138/2020 – 80, ze dne 8. května 2020 č. Nao 48/2020 – 149 a rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 22. dubna 2020, č. Pl. ÚS 8/20.

¹⁰⁴ Městský soud v Praze (2020), rozsudek č. 14 A 41/2020 ze dne 23. dubna 2020.

Veřejný ochránce práv (ombudsman) hájí práva jednotlivců vůči orgánům veřejné správy a podporuje standardy řádné správy věcí veřejných. Česká republika nemá národní instituci na ochranu a podporu lidských práv (NHRI)¹⁰⁵. Má nicméně úřad veřejného ochránce práv, který je po formální i hmotné stránce nezávislý a je oddělen od tří složek moci. Úřad veřejného ochránce práv je zřízen zákonem a není zakotven v ústavě. Hlavním úkolem veřejného ochránce práv je pomáhat osobám v případech, kdy je orgánů veřejné moci jednájí buď nezákonně, nebo v rozporu se zásadami demokratického státu a řádné správy věcí veřejných, a za tímto účelem provádí šetření a doporučuje opatření k nápravě situace. Veřejný ochránce práv nemá rozhodovací pravomoc a výsledky jeho šetření nejsou právně závazné¹⁰⁶. Veřejný ochránce práv navíc získal mandát orgánu pro rovné zacházení, vnitrostátního monitorovacího mechanismu v rámci Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením, národního mechanismu pro prevenci v rámci Výboru OSN proti mučení a mandát osoby pověřené sledováním nuceného navracení¹⁰⁷.

V Senátu je zavedena praxe pořádání debat o soudnictví. Senát organizuje konference a debaty o tématech z oblasti soudnictví, které jsou pro senátory příležitostí diskutovat o otázkách týkajících se soudnictví a možnostech politických řešení. Poslední konference se konala v listopadu 2019, kdy Ústavně právní výbor ve spolupráci s Nejvyšším soudem uspořádal mezinárodní konferenci na téma „Efektivita a kvalita českého soudnictví: hodnocení a perspektivy“.

V České republice existuje velmi živá a různorodá občanská společnost, ale tlak na určité typy nevládních organizací roste. Možnosti působení občanské společnosti jsou v České republice otevřené¹⁰⁸ a občanská společnost se aktivně podílí na podpoře demokracie, integrity veřejné správy a nezávislosti soudnictví a trestního stíhání¹⁰⁹. Organizace občanské společnosti, zejména ty, které působí v oblasti migrace a genderových otázek, však narážejí na stále větší animozitu některých částí společnosti a některých politických stran¹¹⁰.

¹⁰⁵ V rámci všeobecného pravidelného přezkumu OSN bylo České republice opakovaně doporučeno, aby zřídila a podporovala národní instituci na ochranu a podporu lidských práv (NHRI).

¹⁰⁶ Zákon č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv.

¹⁰⁷ Stav právního státu v Evropě. Zprávy národních institucí na ochranu a podporu lidských práv (NHRI), s. 64.

¹⁰⁸ Hodnocení udělené sdružením CIVICUS; hodnotí se v pětistupňové škále: otevřené, zúžené, omezené, potlačené a uzavřené.

¹⁰⁹ CIVICUS, 22. července 2019, Politici nadále narušují práci kriticky zaměřených sdělovacích prostředků v České republice. Masové protesty stále pokračují. CIVICUS, 15. ledna 2020, Občané na protivládních demonstracích požadují rezignaci předsedy vlády; svoboda tisku se snižuje.

¹¹⁰ Příspěvek z České republiky ke zprávě o právním státu v roce 2020, s. 33.

Příloha I: Seznam zdrojů v abecedním pořadí *

* *Seznam příspěvků dodaných v rámci konzultací ke zprávě o stavu právního státu v roce 2020 lze najít na (webové stránky Komise).*

Středisko pro pluralitu a svobodu sdělovacích prostředků (CMPF) (2019), Dekriminalizace pomluvy. https://cmpf.eu.eu/wp-content/uploads/2019/01/decriminalisation-of-defamation_Infographic.pdf.

Středisko pro pluralitu a svobodu sdělovacích prostředků (CMPF) (2020), Zpráva nástroje pro sledování plurality sdělovacích prostředků (MPM) pro rok 2020. <https://cmpf.eu.eu/media-pluralism-monitor/mpm-2020>.

Evropská komise pro efektivnost soudnictví (CEPEJ) (2020), Studie o fungování systémů soudnictví v členských státech EU.

Exekutorská komora České republiky, Statistický přehled. <https://statistiky.ekcr.info/statistiky>.

CIVICUS (15. ledna 2020), Občané na protivládních demonstracích požadují rezignaci předsedy vlády; svoboda tisku se snižuje. <https://monitor.civicus.org/updates/2020/01/15/citizens-call-pms-resignation-anti-government-protests-press-freedom-decline/>.

CIVICUS (22. července 2019), Politici nadále narušují práci kriticky zaměřených sdělovacích prostředků v České republice. Masové protesty stále pokračují. <https://monitor.civicus.org/updates/2019/07/22/Politicians-continue-to-undermine-critical-media-in-the-Czech-Republic-Mass-protests-persist/>.

CIVICUS, Monitorování občanského prostoru: Česká republika (Monitor tracking civic space: Czech Republic). <https://monitor.civicus.org/country/czech-republic/>.

Konference smluvních států Úmluvy Organizace spojených národů proti korupci (2018), Zpráva o provádění Úmluvy Organizace spojených národů proti korupci v jednotlivých zemích. <https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/WorkingGroups/ImplementationReviewGroup/ExecutiveSummaries/V1808272e.pdf>.

Ústavní soud České republiky, rozhodnutí ze dne 22. dubna 2020, Pl. ÚS 8/20.

Ústavní soud České republiky, rozhodnutí ze dne 22. dubna 2020, Pl. ÚS 8/20.

Ústavní soud České republiky, rozhodnutí ze dne 6. února 2014, I. ÚS 3271/13.

Rada Evropy, Platforma pro podporu ochrany žurnalistiky a bezpečnosti novinářů – Česká republika. <https://www.coe.int/en/web/media-freedom/czech-republic>.

Rada Evropy: Výbor ministrů (2010), doporučení Výboru ministrů CM/Rec (2010)12 určené členským státům „Soudci: nezávislost, účinnost a odpovědnost“.

Rada Evropy: Výbor ministrů (2016), doporučení Výboru ministrů CM/REC (2016)4 o ochraně žurnalistiky a bezpečnosti novinářů a dalších mediálních činitelů.

Rada Evropy: Evropská komise pro demokracii prostřednictvím práva („Benátská komise“) (2010), Zpráva o nezávislosti soudního systému – část I: Nezávislost soudců, CDL-AD(2010)004.

Rada Evropy: Evropská komise pro demokracii prostřednictvím práva (Benátská komise) (2016), Seznam kritérií právního státu, CDL-AD(2016)007.

Rada Evropské unie (2019), Doporučení Rady ze dne 9. července 2019 k národnímu programu reforem České republiky na rok 2019 a stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu České republiky z roku 2019, Úř. věst. 2019/C 301/03.

Soudní dvůr Evropské unie, rozsudek ze dne 19. listopadu 2019, AK, spojené věci C-585/18, C-624/18 a C-625/18.

Soudní dvůr Evropské unie, rozsudek ze dne 22. prosince 2010, DEB, C-279/09.

Soudní dvůr Evropské unie, rozsudek ze dne 25. července 2018, LM, C- 216/18 PPU.

Soudní dvůr Evropské unie, rozsudek ze dne 6. října 2010, Orizzonte Salute, C-61/14.

Soudní dvůr Evropské unie, rozsudek ze dne 9. července 2020, Land Hessen, C-272/19.

Česká advokátní komora (2020), Příspěvek České advokátní komory ke konzultaci zúčastněných stran ke zprávě o právním státu pro rok 2020.

Vláda ČR (2013), Rámcový resortní interní protikorupční program, usnesení vlády č. 752 ze dne 2. října 2013.

Vláda ČR (2018), Novela zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu.

Vláda ČR (2018), Programové prohlášení vlády. <https://www.vlada.cz/cz/jednani-vlady/programove-prohlaseni/programove-prohlaseni-vlady-165960/>.

Vláda ČR (2018), návrh zákona o lobbování. <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=565&CT1=0>.

Vláda ČR (2019), návrh zákona, kterým se mění zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, a další související zákony. <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNBFWH26LU>.

Vláda ČR (2019), návrh zákona, kterým se mění zákon č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, a další související zákony. <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=ALBSBBACDB5R>.

Vláda ČR (2019), návrh zákona, kterým se mění zákon č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, a další související zákony. <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=ALBSBBAD2VD2>.

Vláda ČR (2019), Akční plán boje s korupcí na rok 2020.

Vláda ČR (2019), návrh zákona, kterým se mění zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, a další související zákony. <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNBD9J6ZWU>.

Vláda ČR (2019), Zpráva RIA k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 31/2019. <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=71&CT1=0#prilohy>.

Vláda ČR (2020), Zhodnocení plnění opatření uvedených v Akčním plánu boje s korupcí na rok 2019.

Vláda ČR (2020), Informace z České republiky ke zprávě o právním státu v roce 2020.

Vláda ČR, Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2018 až 2022.

Český helsinský výbor (2020). Příspěvek Českého helsinského výboru ke konzultaci zúčastněných stran ke zprávě o stavu právního státu v roce 2020.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1808 ze dne 14. listopadu 2018, kterou se mění směrnice 2010/13/EU o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících poskytování audiovizuálních mediálních služeb (směrnice o audiovizuálních mediálních službách) s ohledem na měnící se situaci na trhu.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. října 2019 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie, Úř. věst. L 305, 26.11.2019.

Generální ředitelství pro komunikaci (2019), Zvláštní průzkum Eurobarometru 482: postoj podniků ke korupci v EU.

Generální ředitelství pro komunikaci (2020), Zvláštní průzkum Eurobarometru 502: korupce.

Evropská síť národních institucí pro lidská práva (ENHRI) (2020), Stav právního státu v Evropě. Zprávy národních institucí na ochranu a podporu lidských práv (NHRI). <http://ennhri.org/rule-of-law-report/>.

Evropská komise (2018, 2019, 2020), Srovnávací přehled EU o soudnictví.

Evropská komise (2019), Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě o hodnocení, do jaké míry členské státy přijaly opatření nezbytná k dosažení souladu s rámcovým rozhodnutím 2003/568/SVV ze dne 22. července 2003 o boji proti korupci v soukromém sektoru, COM(2019)355 final.

Evropská komise (2020), Zpráva o České republice 2020, SWD(2020) 502 final.

Evropský soud pro lidská práva (2001), rozsudek ze dne 19. června 2001, Kreuz v. Polsko, 28249/95.

Evropský soud pro lidská práva (2001), rozsudek ze dne 2. října 2001, Stankov v. Bulharsko, č. 29221/95 a 29225/95.

Evropský soud pro lidská práva (2005), rozsudek ze dne 26. července 2005, Podbielski a PPU Polpure v. Polsko, 39199/98.

Evropský soud pro lidská práva (2006), rozsudek ze dne 24. května 2006, Weissman a další v. Rumunsko, 63945/00.

Evropský soud pro lidská práva (2011), rozsudek ze dne 26. července 2011, Georgel a Georgeta Stoicescu v. Rumunsko, 9718/03.

Usnesení Evropského parlamentu o obnovení vyšetřování předsedy vlády České republiky v souvislosti se zneužitím finančních prostředků EU a potenciálními střety zájmů, 2019/2987(RSP).

Rada vlády pro koordinaci boje s korupcí (2019), záznam z 21. jednání konaného dne 2. října 2019 <https://korupce.cz/wp-content/uploads/2019/11/Z%C3%A1znam-z-21-jedn%C3%A1n%C3%AD-RV-konan%C3%A9ho-dne-02.10.2019.pdf>.

Skupina států proti korupci (GRECO) (2018), Třetí kolo hodnocení – druhá zpráva o plnění doporučení v České republice týkajících se obvinění. (ETS 173 a 191, GPC 2).

Skupina států proti korupci (GRECO) (2019), Čtvrté kolo hodnocení – Prevence korupce ve vztahu k poslancům Parlamentu, soudcům a státním zástupcům. – Průběžná zpráva o plnění doporučení v České republice.

Ministerstvo spravedlnosti (2018), Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace (RIA), návrh zákona, kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb. (insolvenční zákon). <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=71&CT1=0#prilohy>.

Ministerstvo spravedlnosti (2020), Český soudní systém v roce 2019: Výroční statistická zpráva. https://www.justice.cz/documents/12681/719244/Ceske_soudnictvi_2019_vyrocn%C3%AD_stat_zprava.docx/d5bc0218-e4a9-40d2-99c7-26016974fd0b.

Ministerstvo spravedlnosti ČR (2020), České soudnictví 2019: Výroční statistická zpráva. https://www.justice.cz/documents/12681/719244/Ceske_soudnictvi_2019_vyrocn%C3%AD_stat_zprava.docx/d5bc0218-e4a9-40d2-99c7-26016974fd0b.

Městský soud v Praze, rozhodnutí ze dne 23. dubna 2020, 14 A 41/2020.

Městský soud v Praze, rozhodnutí ze dne 7. května 2020, 10 A 35/2020 – 261.

OECD (2019), Zpráva ČR o pokroku v provádění Úmluvy OECD o boji proti podplácení – čtvrtá fáze následných opatření.

Parlament České republiky (2019), Sněmovní tisk 565/0, část č. 1/4, Vládní návrh zákona o lobbování. <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=565&CT1=0>.

Nejvyšší státní zástupce (2019), dopis ministryni spravedlnosti s připomínkami k novele zákona o státním zastupitelství, elektronická knihovna legislativního procesu. <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNBD9J6ZWU>.

Nejvyšší státní zastupitelství (2019), poznámky nejvyššího státního zástupce k diskusi o připomínkách k zákonu o státním zastupitelství. <http://www.nsz.cz/index.php/en/tiskove-zpravy/2414-nejvyi-statni-zastupce-komentuje-projednavani-pipominek-k-zakonu-o-statnim-zastupitelstvi>.

Reportéři bez hranic, Česká republika. <https://rsf.org/en/czech-republic>.

Nejvyšší správní soud České republiky, rozhodnutí ze dne 27. dubna 2006, 4 Aps 4/2005, ze dne 21. května 2008, č. j. 4 Ans 9/2007.

Nejvyšší správní soud České republiky, rozhodnutí ze dne 4. června 2020, č. j. 6 As 88/2020 – 44.

Nejvyšší správní soud České republiky, rozhodnutí ze dne 21. května 2020, č. j. 5 As 138/2020 – 80.

Nejvyšší správní soud České republiky, rozhodnutí ze dne 8. května 2020 č. j. Nao 48/2020 – 149.

Transparency International (2020), Index vnímání korupce v roce 2019.

Transparency International Česká republika (2020), Příspěvek Transparency International Česká republika ke konzultaci zúčastněných stran ke zprávě o právním státu pro rok 2020.

Úřad OSN pro drogy a kriminalitu (UNODC), goAML (systém pro boj proti praní peněz). <https://www.unodc.org/unodc/en/global-it-products/goaml.html>.

Unie státních zástupců (2019), připomínky k novele zákona o státním zastupitelství. <https://www.uniesz.cz/pripominky-unie-k-ministerskemu-navrhu-na-zmenu-zakona-o-statnim-zastupitelstvi/>.

Unie státních zástupců (2019), úplné znění připomínek Unie k novele zákona o státním zastupitelství. <https://www.uniesz.cz/wp-content/uploads/2019/07/P%C5%99ipom%C3%ADnky-LK-USZ-novela-ZSZ.rtf>.

Rada pro lidská práva OSN Univerzální periodický přezkum – Česká republika. <https://www.ohchr.org/EN/HRBodies/UPR/Pages/czindex.aspx>.

Virtuální návštěva České republiky v souvislosti s přípravou zprávy o právním státu pro rok 2020.

Příloha II: Návštěva České republiky

Útvary Komise uspořádaly v červnu 2020 virtuální jednání s těmito účastníky:

- Rada vlády pro koordinaci boje s korupcí
- Syndikát novinářů
- Exekutorská komora
- Rada pro rozhlasové a televizní vysílání
- Česká advokátní komora
- Finanční analytický úřad
- Frank Bold – Rekonstrukce státu
- Mezinárodní tiskový institut Česká republika
- Národní centrála proti organizovanému zločinu Policie ČR
- Veřejný ochránce práv
- Nejvyšší státní zastupitelství
- Nejvyšší správní soud
- Nejvyšší kontrolní úřad
- Nejvyšší soud
- Nadační fond nezávislé žurnalistiky
- Transparency International Česká republika
- Soudcovská unie
- Unie státních zástupců

* Komise se na řadě horizontálních jednání setkala rovněž s těmito organizacemi:

- Amnesty International
- Unie pro občanské svobody v Evropě (Civil Liberties Union for Europe)
- Civil Society Europe
- Konference evropských církví (Conference of European Churches)
- EuroCommerce
- Evropské středisko pro právní záležitosti neziskového sektoru (European Center for Not-for-Profit Law)
- Evropské středisko pro svobodu tisku a sdělovacích prostředků (European Centre for Press and Media Freedom)
- Evropské občanské fórum (European Civic Forum)
- Free Press Unlimited
- Front Line Defenders
- evropská pobočka Mezinárodní asociace leseb a gayů (ILGA-Europe)
- Mezinárodní výbor právníků (International Commission of Jurists)
- Mezinárodní federace pro lidská práva (International Federation for Human Rights)
- Mezinárodní tiskový institut (International Press Institute)
- Platforma pro celoživotní učení (Lifelong learning Platform)
- Právní iniciativa nadace Open Society / Institut evropské politiky nadace Open Society (Open Society Justice Initiative / Open Society European Policy Institute)
- Reportéři bez hranic (Reporters without Borders)
- Transparency International EU